

KOMUNIKAT CNoL

w sprawie zapewnienia każdemu dziecku dostępu do mleka matki biologicznej

1.02.2022

Od 1 stycznia 2022 roku każdy szpital, gdzie przebywają matki karmiące, ma obowiązek **zapewnić sprzęt do skutecznego pozyskiwania mleka kobiecego** na podstawie przepisów części XIII ust. 3 pkt. 8 załącznika do *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej* (Dz. U. z 2018 poz.1756).

Po co?

Większość kobiet po urodzeniu dziecka wytwarza mleko w gruczołach piersiowych pod wpływem hormonalnego kompleksu laktogenego. Jednak nie każdy noworodek jest w stanie skutecznie pobierać pokarm z piersi matki. Dziecko chore, niedojrzałe, z zaburzeniami funkcji ssania, nie rozwinięta laktacja u matki. Z kolei matka chora może wymagać izolacji od dziecka. Na te sytuacje oddziały szpitalne muszą być przygotowane. Z dotychczasowych badań wiemy, że odsetek dzieci wymagających dokarmiania w czasie pobytu w szpitalu waha się w zależności od stopnia referencyjności szpitala i wynosi od 40 nawet do 70%. Mleko biologicznej matki jest pokarmem pierwszego wyboru w sytuacji wskazań do dokarmiania.

Jaki rodzaj sprzętu jest potrzebny?

1. Laktatory klasy szpitalnej
2. Akcesoria do laktatorów (lejki, dreny, pojemniki na mleko)
  - a. do ograniczonej liczby użyc (zgodnie z zaleceniami producenta)
  - b. wielokrotnego użytku (podlegające sterylizacji)
3. Pojemniki do przechowywania mleka kobiecego
  - a. biologicznie czyste, jednorazowego użytku
  - b. wielokrotnego użytku (podlegające sterylizacji)
4. Akcesoria do podawania mleka dziecku (butelki, smoczki, cewniki do karmienia, kubeczki, łyżeczka)
  - a. Jednorazowego użytku
  - b. Wielokrotnego użytku (podlegające sterylizacji)
5. Przybory do dezynfekcji sprzętu i akcesoriów zależnie od wskazań producenta (np. kuchenka mikrofalowa, torebki do dezynfekcji lub czajnik i pojemniki plastikowe z pokrywkami)

Ile laktatorów potrzebuje szpital?

Na liczbę laktatorów, które mają zabezpieczyć potrzeby dzieci w szpitalu, wpływa kilka czynników, które zostały uwzględnione w poniższych wzorach. Zastosowano też dane szacunkowe pochodzące ze statystyk i mniejszych badań. I tak:

N = dobowa liczba porodów (roczną liczbę podzielić na 365)

D = odsetek dzieci wymagających dokarmiania

- użyć, jeśli szpital ma dane faktycznego dokarmiania dzieci,

- jeśli nie ma, można uznać dla I st. – **40%**, dla II st. – **50%**, dla III st. – **60%**

M = liczba dni pobytu matki, dla I st. – **2**, dla II st. – **3**, dla III st. – **4**

SZPITAL PEDIATRYCZNY N x D

N = liczba łóżeczek niemowlęcych w oddziale pediatrycznym,

D = odsetek niemowląt karmionych piersią przyjmowanych do oddziału

Jakie są wymagania sprzętowe dla szpitala?

Laktator do stosowania na terenie szpitala musi być zarejestrowany:

1. jako wyrób medyczny (wraz ze wszystkimi akcesoriami),
2. jako sprzęt przeznaczony do stosowania w szpitalu,
3. do używania przez wiele użytkowników

Dowody potwierdzające ten status to:

- oznaczenie CE z 4-cyfrowym kodem na wyrobie lub opakowaniu,
- 8% stawka VAT na produkt,
- dokument rejestracji w Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych,
- deklaracja zgodności z normami UE dostępna na stronie internetowej producenta, na podstawie Rozporządzenia PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2017/745

Czego wymaga się od producentów i dystrybutorów sprzętu szpitalnego?

Producent sprzętu lub dystrybutor sprzętu w Polsce musi:

1. dostarczyć deklarację zgodności UE dla wyrobu medycznego
2. dostarczyć dokument potwierdzający dopuszczenie do obrotu na terenie Polski
3. dostarczyć instrukcje obsługi sprzętu w języku polskim, która zawiera informacje o zarejestrowanych akcesoriach, które mogą być stosowane z danym sprzętem oraz sposobie ich czyszczenia i dezynfekcji/sterylizacji
4. przeszkolić personel szpitala w zakresie bezpiecznego użytkowania i utrzymania higieny sprzętu
5. zapewnić przegląd techniczny w ramach okresu gwarancji i pogwarancyjny

Jakie procedury należy przygotować w szpitalu dla matek i dla personelu?

1. Postępowanie ze sprzętem do odciągania pokarmu i akcesoriami: na Sali matek, w pokoju laktacyjnym zgodnie z instrukcją użytkowania danego wyrobu oraz rekomendacjami szpitalnego zespołu ds. zakażeń.

2. Postępowanie z mlekiem odciągniętym dla dziecka: donoszonego/wcześniejaka, przebywającego z matką/oddzielonego od matki, dziecka matki COVID+.
3. Rekomendowana jest asysta personelu podczas pierwszego odciągania i wykonywania w/w procedur.
4. Pacjentka musi zostać zapoznana z procedurą szpitalną postępowania ze sprzętem, rekomendowana jest instrukcja na piśmie dostępna na sali matki.

Jaki personel należy zatrudnić?

Personel dedykowany do pracy z matką, która musi stymulować laktację przy użyciu sprzętu i której dziecko wymaga dokarmiania to położne na stanowisku Edukator ds. laktacji, po kursie specjalistycznym pt. Edukacja i wsparcie kobiety w okresie laktacji oraz położne lub pielęgniarki z certyfikatem doradcy laktacyjnego CDL/konsultanta laktacyjnego IBCLC.

Zalecana liczba tak wykształconego personelu to 1 osoba na 10 łóżeczek w I st. referencyjności, 1 osoba na 7 łóżeczek w II st. referencyjności, 1 osoba na 5 łóżeczek w III st. referencyjności.

Jakie dane należy zbierać?

W celu oceny sytuacji szpitala i zapotrzebowania sprzętowego należy rejestrować:

- liczbę dzieci karmionych wyłącznie piersią przy wypisie,
- liczbę dzieci wymagających dokarmiania w czasie pobytu,
- liczbę dzieci, którym w czasie pobytu podawano mleko modyfikowane, mleko z Banku Mleka, mleko matki biologicznej

Dane te powinny być zbierane przez system ochrony zdrowia, a jeśli nie ma takiego wymogu szpital powinien sam prowadzić monitoring sposobu żywienia dzieci.

Kto odpowiada za zdarzenia związane ze sprzętem?

Jeśli sprzęt jest zarejestrowany jak opisano wyżej, producent sprzętu odpowiada za potencjalne zdarzenia niepożądane. Każdy poważny incydent związany ze sprzętem należy zgłosić producentowi i właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym użytkownik lub pacjent zamieszkuje (w tym nieprawidłowe użycie wyrobu, uszkodzenie opakowania, zdarzenia związane z uszczerbkiem na zdrowiu).

dr n. med. Magdalena Nehring-Gugulska, Dyrektor Centrum Nauki o Laktacji